»Du, Herre Krist« – et hanegal i en krisetid? En unik salmes tilblivelse, forståelse og udbredelse.

En moraliserede dommedagsvise, med en bøn til Gud om ikke at straffe os i sin vrede, provokerede i året 1588 digterpræsten Hans Christensen Sthen til på samme versemål og til samme vises melodi at skrive sin helt anderledes antidommedagsvise »Herre Jesus Krist, min Frelser du est«. Den derved fremkomne Kristusvise kaldte han en supplikats, et bønskrift, rettet til Guds Søn, om at komme vredens og dommens dag i forkøbet. Bønskriftet ruller den røde løber ud til Frelserens genkomst med ordene »Jeg lukker dig ind/ i mit hjerte og sind/ o Herre min/ med al din nåde og gave«.

Alt i denne Kristusvise drejer sig om samhørigheden med Kristus og om håbet til ham. Men hvor har det dog været svært for de lærde teologer at fatte, at det er Kristus, der i slutverset kaldes Gud, og at Guds bud derfor ikke er lovens ti bud, men Jesu bud om samhørighed i Joh 15,1-12! Og hvor har det været svært for de lærde at fatte, at når »du« i vers 1-7 er Kristus, og »jeg« i de samme vers er jeg, der synger og beder, så er »vi« i sidste vers såmænd summen af »du« og »jeg«. Vi, dvs. Kristus og jeg, skal i sidste vers »skikke os« således tilsammen, dvs. øve os i samhørighed, så vi forenes både her og hisset. Når det derefter påvises i bogen, at digteren har brugt en af sine egne nadverbønner som model til bønskriftet, må nadveren vel forstås som den ugentlige øvelse i at møde Kristus på Herrens dag ved Kristi genkomst.

Den nye bog afsluttes med mange gendigtninger og mere eller mindre heldige oversættelser af Kristusvisen til norsk, færøsk, grønlandsk, islandsk, svensk, fransk, tysk, frisisk, amerikansk og engelsk.

Bogens forfatter, er dr.theol.h.c. og har for Det Danske Sprog- og Litteraturselskab udgivet *Hans Christensen Sthens Skrifter, bind* I-IV, København 1994-2015.

JENS LYSTER: »Du, Herre Krist« – et hanegal i en krisetid? En unik salmes tilblivelse, forståelse og udbredelse.
2025. 142 sider. Udgivet af forlaget BoD – Books on Demand, softcover 149 DDK, E-bog 79 DDK.

BOGANMELDELSE

Højsangen som moderne digt

Den katolske digter **Signe Gjessing** er netop udkommet med endnu en digtsamling, »Bryllupsnat«. Sammen med hendes digtsamling »I kan da også bare skrive om stjernerne« fra 2024 udgør den de to af hendes digtsamlinger, der er mest eksplicitte i deres kristne temaer.
Af **Kirsten Krog**

Men, hvis man forventer at blive præsenteret for et stringent, forståeligt univers, der er lige til at gå til, bliver man skuffet. Signe Gjessings digtning er fornuftsmæssig uforståelig, og det gælder også den nye digtsamling. En anmelder af hendes forrige bog udtrykte det på følgende måde »Anmelderen forstår ikke ret meget, men til gengæld oplever han en gevaldig masse og fryder sig«. Da jeg dengang forelagde Signe denne udtalelse, reagerede hun med at sige, at det netop var, hvad hun ønskede at opnå. Hendes hensigt med at skrive er således ikke at få læseren til at forstå, men til at erfare eller opleve. Med andre ord taler digtene ikke til forstanden, men til noget dybere i os, og de skal således med ord kaste os ud i det, som er udover ordene.

Det kræver øvelse at koble det analytiske sind fra og være i digtene uden forstandsmæssigt at forstå. Derfor skal man heller ikke regne med at blive færdig med digtsamlingen efter første gennemlæsning. Den skal læses igen og igen.

Hvad handler »Bryllupsnat« så om? Ja allerede i forsøget på at svare på dette spørgsmål fristes man til at analysere

»Men læs selv digtsamlingen, slå analyseapparatet fra og vær til stede i digtene – og se, hvor det føre dig hen.«

sige. At digtsamlingen kredser om det mest intime, man kan tænke sig, og at der ikke kun er tale om et jordisk kærlighedsdigt, fremgår ikke blot af, at Jesu navn er at finde i bogen, men pga. hele det univers, læseren ledes ind i.

Som i hendes tidligere digtsamlinger er stjernerne og universet helt centrale. Dermed udvides læserens univers fra det nære og kendte til, hvad man kan kalde altet. Kærlighedstemaet bliver kosmisk og transcendent. Samtidig forekommer ordet »hjerte« hyppigt og kobler på den måde det åndelige perspektiv til det helt personlige. Det fører os så frem til sammenhængen med Højsangen i Bibelen. På samme måde kan man se en parallel til brudemystikken hos Bernhard af Clairvaux og Johannes af Korset.

Udover de helt centrale ord, som er nævnt ovenfor, har Signe Gjessing placeret navne på kendte personer i digtsamlingen. Det gælder fx den tysk-jødiske forfatter Else Lasker-Schüler, der bl.a. er kendt for digtsamlingen »Mein blaues Klavier« og den svenske digter Edith Södergran, hvis digte – som Signe Gjessings – har et transcendent lag. Inddragelsen af disse navne og deres placering i digtsamlingen er ikke umiddelbart oplagt for enhver, men kender man lidt til deres forfatterskaber giver det endnu en vinkel til digtene.

Skal jeg her inddrage en passage fra »Bryllupsnat«, der direkte forbinder kærlighedstematikken i digtsamlingen med den guddommelige kærlighed, og som – til forskel fra det meste af digtsamlingen – er nogenlunde let at tolke og forstå, må det være fra sidste del af bogen, kaldet »Excyklopædi«. Det er altså ikke encyklopædi«, men »excyklopædi«, hvilket man måske kan læse ikke så lidt ud af. Denne del er imidlertid netop sat op som opslag i en encyklopædi, og det valgte citat står under opslagsordet »Filosofi«:

»Det er et lys, der tændes
af sig / selv, når Gud går ind
i / menneskehedens rum«
(s. 25). Her stå vi overfor inkarnationens mysterium. Så samtidig med, at mennesket (læs: læseren) løftes op fra det rent jordiske og menneskelige, møder Gud os altså på vores plan og i vores verden – han går ind i menneskets rum. Det jordiske og menneskelige forenes med det himmelske og guddommelige i den mest intime forening, man kan tænke sig.

Længere vil jeg ikke gå med en præsentation af indholdet i »Bryllupsnat« for ikke at begå fejlen at forsøge at forstå og analysere. Men læs selv digtsamlingen, slå analyseapparatet fra og vær til stede i digtene – og se, hvor det føre dig hen. ■

SIGNE GJESSING: »Bryllupsnat«. Digte. 36 sider, 169,95 kroner. Gyldendal.

Mod – 12 ledetråde fra kaos til håb

TAG KAMPEN OP MOD KAOS OG KRISER

Livet er fuldt af svære valg, af larmende tanker, fejltagelser og til tider af modløshed. Samtidig oplever mange unge overalt at blive mødt med diagnosesprog og krisebevidsthed. Det er nemt at miste sit fodfæste og give efter for ydre pres. I denne bog leverer tre erfarne stemmer – en præst, en psykolog og en lektor – et modsvar til den bekymrede samtid og slår et slag for håbet og livskraften gennem 12 brugbare ledetråde.

Ledetrådene handler om at kigge op, kigge ud og kigge ind og peger på en grundlæggende håbefuld fortælling om at skabe et modigt og meningsfuldt liv. Læs om relationer og udsyn, at søge det gode, og læs om hvorfor man skal elske sine skuffelser, når forfatterne blandt andet diskuterer handlekraft og udholdenhed, empati og humor, nåde og tillid. Undervejs bruger de masser af praktiske eksempler og inddrager historier fra Bibelen til inspiration samt kendte film og bogcitater.

Om forfatterne: LEIF ANDERSEN er cand.theol. og lektor emeritus samt forfatter til en række fagteologiske bøger. LONE VESTERDAL er sognepræst og forfatter til en række bøger om sorg, tab og tro. DORTE TOUDAL VIFTRUP er psykolog med en ph.d. inden for sundhedsvidenskab i psykologisk arbejde med krise, eksistens og åndelighed.

LEIF ANDERSEN, LONE VESTERDAL OG DORTE TOUDAL VIFTRUP: »Mod – 12 ledetråde fra kaos til håb«. 160 sider, 199,95 kroner. Hæftet softcover med flapper. Bibelselskabets Forlag.

TEKST OG BILLEDE: Bibelselskabet